

SARKOZY DÖNEMİNDE FRANSA DIŞ POLİTİKASI VE TÜRKİYE’NİN AB’YE TAM ÜYELİK SÜRECİ

Ekrem Yaşar AKÇAY*

ÖZET

Bu çalışma Fransa'nın Sarkozy döneminde Müslüman göçmenlere ve Türkiye'nin AB üyeliğine neden karşı çıktığını ele alacaktır. 2002'de Chirac döneminde İçişleri Bakanı olan Sarkozy, 2004'te 2007 seçimlerinde Cumhurbaşkanı adayı olacağını açıklamıştır. Seçim kampanyası sırasında da Türk ve Müslüman karşıtı politikalar ve vaatler ortaya atmış, sonuçta 2007'de Cumhurbaşkanı olmuştur. 2012 seçim kampanyasında aynı politika ve vaatleri ortaya atan Sarkozy, bu kez başarılı olamamış ve François Hollande, Fransa'nın yeni Cumhurbaşkanı olmuştur. Sarkozy'nin yeni dönemde Türk ve Müslüman karşıtlığı bağlamında yeni Cumhurbaşkanı Hollande'a nasıl bir miras bıraktığı çalışmamızın inceleme konusudur.

Anahtar Kelimeler: Fransa, Türkiye, AB Üyelik Süreci, Sarkozy, Müslüman, Hollande.

ABSTRACT

FRENCH FOREIGN POLICY UNDER SARKOZY AND TURKEY'S FULLMEMBERSHIP PROCESS TO EU

This study will deal with why France refused Muslim immigrations and the EU membership of Turkey in era of Sarkozy. Sarkozy who became Minister of Internal under Jacques Chirac in 2002, explained that will be come to candidate of president in 2007 election, in 2004. During the election campaigns he brought up policies and commitments against the Turks and the Muslims and at the end he became president of France in 2007. Sarkozy who brought up same policies and commitments in 2012 elections campaigns didn't accomplish and François Hollande became new president of France. It is researching matter of our study what Sarkozy be queathed to Hollande in new era.

Keywords: France, Turkey, the EU Membership Process, Sarkozy, Muslim, Hollande.

* Dr., Hakkari Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü (ey_akcay@hotmail.com)

Giriş

Fransa, AB'nin kurucularından olup, yüzölçümü en büyük ve en etkin üyelerinden biridir. Nüfus yoğunluğu nedeniyle AB'nin karar alma mekanizmasındaki en aktif aktörlerden biri olan Fransa, AB'yi bir araç olarak kullanarak dünya politikasında yerini almaya çalışmaktadır. Bu anlamda Türkiye'nin AB'ye tam üyeliği Fransa'da bazı gruplar tarafından istenmemektedir. Çünkü bu gruplar, Türkiye'nin tam üye olmasıyla birlikte Fransa'nın karar-alma mekanizmasındaki etkinliğini kaybedeceğini ve AB'yi kullanarak elde ettiği gücün sona ereceğinden endişe etmektedirler. Bu karşıt gruplardan biri olan UMP ve lideri Nicolas Sarkozy, hem Cumhurbaşkanlığı döneminde hem de Cumhurbaşkanı olmadan Türkiye karşıtı politikalarını sürekli dile getirmiştir.

De Gaulle'cü olan Sarkozy, tıpkı De Gaulle gibi Fransa'yı 15-16. yüzyıllardaki güçlü Fransa yapmak istemektedir. Ancak bunu şu anki konjonktürde tek başına sağlayabilecek durumda olmadığı için AB'yi kullanmakta, bu yüzden de AB içinde Türkiye'nin tam üyeliğine karşı sıcak bakmamıştır. Çünkü Türkiye'nin AB'ye tam üye olması onun AB içinde özellikle etkinliğini ortadan kaldırıp Fransa'nın güçlü olmasının önünde oldukça önemli bir engel olabilecektir. Bununla birlikte Sarkozy, Türkiye'nin de İngiltere gibi ABD'nin "Truva Atı" olacağından ve AB'nin ABD'nin kontrolünde bir yapı olmasından endişe etmiştir (Denis, <http://pi.library.yorku.ca>, 2013).

Mayıs 2007'de bu karşıt tavrıyla Fransa'daki milliyetçi ve radikal kesimlerin oyunu alarak Cumhurbaşkanı olan Sarkozy ve aynı şekilde bu karşıt tavrı 2012 seçimlerinde de kullanmaya çalışmıştır. Fransa içinde göçmenlerin Fransız kültür ve değerlerine uygun yaşamamalarından dolayı sağlanamayan bütünleşmenin Türkiye'nin AB'ye tam üye olması durumunda AB içinde de sağlanamayacağını ve AB'nin sonunun geleceğinin sona ereceğini düşünen Sarkozy, bu sebeplerden ötürü Türkiye'ye Türklere ve Müslümanlara karşı olumsuz bir tavır takınmaktadır. Bu anlamda çalışmamız, Sarkozy'nin Müslümanlara, Türklere ve Türkiye'nin AB üyeliğine neden ve ne zamandan beri karşı çıktığını anlamaya yönelik bir çaba içindedir. Çünkü Fransa içinde Sarkozy'nin neden bu kadar net bir tavır sergilediği hem merak uyandırmaktadır hem de bu olumsuz bakış Türkiye'nin AB'ye tam üye olma yolundaki en önemli engellerden biri olarak görülmektedir. Bu nedenle çalışmamız, Fransa'da Sarkozy ve diğer karşıt kesimlerin Türkiye'nin AB'ye tam üyeliğine neden karşı çıkıldığına cevap arayarak Türkiye'nin AB'ye tam üyelik sürecinde Fransa'daki söz konusu gruplara karşı nasıl bir tutum içinde olması gerektiği konusunda ipuçları da vermeye çalışacaktır. Diğer yandan çalışmamız,

Hollande'ın Cumhurbaşkanı olmasıyla Fransa'nın, Türkiye'nin AB üyeliğine ilişkin politikasında bir değişiklik olup olmadığı ve söz konusu durumun söylemden çok yapısal sorunlardan dolayı yaşanıp yaşanmadığı sorularına cevap arayacaktır.

Sarkozy Öncesi Türkiye-Fransa İlişkileri ve AB Üyelik Süreci

Türkiye, dünyanın 17. ekonomisine sahip, jeopolitik ve jeo-stratejik olarak da önemli bir ülkedir. Üstelik tüm dünyayı etkisi altına alan global ekonomik krizle de başarılı şekilde mücadele etmiş, pek çok AB üyesi ülkeden başarılı bir grafik çizmiştir. Bu yüzden Fransa, Türkiye ile güçlü bağlar kurmak için çaba sarf etmektedir. Çünkü Türkiye, aynı zamanda Avrupa'nın 6. büyük GSYH'na sahip ülkedir. Ayrıca, Fransa'nın 11. ticari ortağı durumunda olup ikili ticari ilişkiler de gayet iyi gitmektedir. Öyle ki, Türkiye'de Renault gibi oldukça fazla Fransız şirket bulunmaktadır. Bu durum Türkiye'de de oldukça önemli bir istihdam yaratmaktadır (İdiz, <http://www.ifri.org>, 2013).

Tarihsel süreç içinde Türkiye ile diplomatik ilişkiler kuran ilk Avrupalı devletlerden biri olan Fransa, ilişkilerine daha sonraları da devam etmiştir. II. Dünya Savaşı esnasında kurulan Vichy rejimi ve Soğuk Savaş esnasında Türkiye'nin 1949'da Avrupa Konseyi'ne 1952'de NATO'ya katılması ve 1959'da AET'ye üyelik başvurusunda bulunmasıyla Batı Bloku'nda yer alması gibi sebeplerden ötürü de Fransa ile ilişkiler iyi bir şekilde sürmüştür (Chenal, 2011: 1-20). Ancak süreç içinde, Fransa'da Türkiye ile ilgili olarak görüş ayrılıkları da olmuştur. Genel olarak bakıldığında, özellikle Soğuk Savaş döneminde Fransa'daki solcular Yunanistan'ı desteklerken sağcılar ise Türkiye'yi desteklemişlerdir. Solcular Türkiye'yi askeri diktatörlük olarak görürken sağcılar ise askeri ve stratejik bir ortak olarak Türkiye'nin önemi üzerinde durmuşlardır. Fakat sağcıların bu bakışına iki istisna getirilmektedir. Bunlardan birincisi, 1974 Kıbrıs Harekâtı olmuştur. Fransız lider Valery Giscard d'Estaing, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde Yunanistan'ı desteklemiş ve Türkiye'yi işgalci olarak kabul etmiştir. İkincisi ise Ermenilerin Fransa'daki Türk diplomatlarına karşı giriştikleri saldırılarda ve Kürt hareketlerinde Türkiye'ye karşı bir tavır sergilemeleri olmuştur (Örmeci, v, 2013). Bu gelişmeler, Türk-Fransız ilişkilerinde olumsuz etki yaratırken 1984 ve sonrasında yatırımlar ve turizmdeki patlamayla birlikte ilişkiler yeniden gelişmeye başlamıştır. Öyle ki, 1987 yılında Türkiye'nin Topluluğa tam üyelik başvurusu François Mitterand tarafından, üstelik Türkiye'nin AB'ye tam üyeliğini Kürt Sorunu ve insan hakları ihlalleri gibi sebeplerden ötürü açıkça desteklememesine rağmen, olumlu karşılanmıştır (Dedeoğlu, <http://todayszaman.com>, 2013).

1990'ların başında, Berlin Duvarı yıkılıp Soğuk Savaş'ın bitmesinden sonra turizm tekrar canlanmış ve bu da ilişkileri daha fazla geliştirmiştir. Bunun yanında, 1992 yılında Mitterand Türkiye'yi ziyaret etmiş ve Türkiye'de Fransızca eğitim veren Galatasaray Üniversitesi'ni kurmuştur (Pope, <http://www.turkishreview.org>, 2013). 1990'ların ortalarında ise Fransa'da politik yapı değişmiş ve ilişkiler tekrar gerginleşmiştir. Bunun nedeni 1998 yılında sağcılarının Ermeni Soykırımı'nı tanımları olmuştur. Üstelik 2001 yılında hukuki boyut kazanan bu durum solcular tarafından da olumlu karşılanmıştır (European Stability, Initiative, Issues: The French Debate on Genocide, <http://www.esiweb.org>, 2013). Bunun üzerine Türkiye, Fransa'yı bütün ekonomik, askeri, siyasi ve diplomatik bağı kesmek ve Fransa Büyükelçisi'ni geri çekmekle tehdit etmiştir. Cumhurbaşkanı Chirac, ilişkileri düzeltmeye çalışsa da bu gelişme ilişkilerin bir süre zarar görmesine neden olmuştur. 2000'lerde ise AB ve Fransa içinde Türkiye'nin AB'ye tam üye olması istenmese de Chirac tam üyeliği hem 2002'de hem de 2004'te desteklemiştir (Sarkozy Stands between Turkey, EU, <http://www.setimes.com>, 2013). Ancak Türkiye'nin Kıbrıs'ı tanımayı reddetmesi iyi niyetli bulunmamıştır. Hatta Fransa Başbakanı Dominique de Villepin de Türkiye'nin AB'ye üye devletlerden birini tanınamaması durumunda tam üyeliğinin zor olacağını söylemiştir. Bu da ikili ilişkileri daha fazla germiştir. 2006-2007 arasında yapılan Cumhurbaşkanlığı seçim kampanyalarında ise Sarkozy, Türk ve Müslüman karşıtlığı, Türkiye'nin AB'ye tam üye olması yönündeki olumsuz tavrı, göçmen sınırlandırması, Ermeni Sorunu, Kürt Sorunu gibi unsurları kullanarak ırkçı kesimlerin ve lobilerin desteğini almış ve Mayıs 2007'de Fransa'nın 23. Cumhurbaşkanı olmuştur (Sarkozy, Muslims and the New France, <http://muslimmatters.org>, 2013).

Sarkozy Dönemi Türkiye-Fransa İlişkileri ve Türkiye'nin AB Üyeliğine Bakışı

Sarkozy, De Gaulle gibi dış politikada Fransa'yı etkili ve güçlü bir aktör yapma eğiliminde olmuştur. Çünkü Sarkozy için Fransa, her zaman uluslararası konjonktürde oldukça önemli bir ülke olmuştur. Kendisinden önceki döneme kadar Fransa'nın uluslararası konjonktürde pasif kaldığını söyleyen Sarkozy, Fransa'nın daha aktif bir güç olması gerektiğini söylemiştir. Bunun için güvenlik ve ekonomi konularına ağırlık vermiştir. Öyle ki, seçim kampanyası sırasında savunma konusunda Fransa'nın olanaklarını ve bütçede savunmaya daha fazla pay verileceğini söyleyen Sarkozy, komşu ülkelerde nükleer güvenliğin sağlanması için de çalışmalar yapılacağını belirtmiştir (Ahani, 2009: 1-25). Fransa, AB ve BM bünyesindeki kriz yönetimi operasyonlarına katılmıştır. Balkanlar'ın, Afrika'nın ve Ortadoğu'nun istikrarlı olması gerektiğini söyleyen Sarkozy, bu bölgelerdeki barış misyonlarında da önemli roller almaktadır. Örneğin Gürcistan-Rusya savaşında,

Batı ve Rusya arasındaki mücadelenin tonunun değişmesinden korktuğu için arabuluculuk yapmaya çalışan Sarkozy, Afganistan’da da askeri desteğiyle bulunmaktadır (AB’den Gürcistan Diplomasisi, <http://www.bbc.co.uk>, 2013).

ABD ile 11 Eylül sonrası yapılan Irak müdahalesi nedeniyle bozulan ilişkilerini düzeltip geliştireceğini söyleyen Sarkozy, 1966’da Charles De Gaulle döneminde çıkan NATO’nun askeri kanadına tekrar dönme vaadiyle bunu göstermiştir (Turan, <http://bilgesam.com>, 2013). Birbiriyle hiç savaşmamış, kendilerini her fırsatta korumuş, yardım etmiş, benzer kültürel ve demokratik değerleri paylaştıkları bir devletle ilişkilerini geliştirmekten yana olduğunu her fırsatta söyleyen Sarkozy, temel olarak ekonomik, askeri, mali anlamda ihtiyaç duyulan bir ülkeyle en üst düzeyde ilişki kurmanın kendi çıkarları için gerekli olduğunu belirtmiştir (Herpen, 2008: 2). Ancak Sarkozy, ABD ile ilişkilerin geliştirilmesinin ABD’ye boyun eğmek anlamına gelmeyeceğini de ifade etmekten geri durmamıştır (Herpen, 2010: 4).

AB’nin önemini de vurgulayan Sarkozy, AB’nin sadece ekonomik alanda değil siyasi, askeri, güvenlik gibi alanlarda da etkin bir güç olması gerektiğinden bahsetmiştir. Çünkü Fransa etkinliğini, geçmişte sahip olduğu küresel statüsü ve ağırlığını AB’yi kullanarak sağlama niyetine bürünmüştür (Lagro, 2008: 66; Tocci, 2011, 153). Bu anlamda Ortak Tarım Politikası, Tek Avrupa Senedi, Maastricht Antlaşması, Para Birliği gibi politikalarda ve antlaşmalarda Fransa’nın etkisini görmek mümkündür (Dimitrakopoulos, 2009: 453). AB içindeki Fransa etkisini Türkiye-AB İlişkilerinde de görmek mümkündür. Türkiye’nin AB’ye tam üyeliğine karşı çıkan Sarkozy’e göre Türkiye, bütün şartları sağlasa da sağlamasa da tam üyeliğe ilişkin sorunu çözülemeyecek durumda görülmektedir. Bu yüzden Türkiye’nin AB’ye tam üyeliği uygun değildir. Çünkü Türkiye Avrupalı değildir (Barysch, <http://cer-live.thomas-paterson.co.uk>, 2013). Sarkozy, Türkiye’nin AB üyesi olmasını istemese de ona göre bu durum, Türkiye ile ilişkilerin tamamen kopacağı anlamına gelmemelidir. Çünkü Türkiye, köklü bir ülke ve medeniyettir. Bu yüzden, Türkiye için açıkça tam üyelik yerine “İmtiyazlı Ortaklık” öneren Sarkozy, Avrupa’nın kimliğini ve kültürel sınırlarını yeniden çizmek istemiştir (Tassinari, 2009: 3).

Bunun yanında Sarkozy, Akdeniz ülkeleri ve AB’ye üye Akdeniz ülkelerini kapsayan ve 1995’te yapılan Barselona Deklarasyonu’nda belirlenen amaçları (göçün önüne geçmek, radikal İslam’ı önlemek enerji yollarını güvence altına almak, ekonomik, sosyal ve kültürel ilişkileri geliştirmek, İsrail ve bölge ülkeleri arasındaki ilişkileri normalleştirmek, Kuzey Afrika ve Ortadoğu ile yakın ilişkiler

kurmak, v.b.) gerçekleştirmeyi amaçlayan Akdeniz Birliği'ni de kurmaya çalışmıştır. Fransa'nın eski liderlerinden Charles De Gaulle'ün dış politikasından ilham alınarak düşünülen bu proje ile Sarkozy, Ortadoğu barış sürecine katkı yapacağı inancında olmuştur. Fransa, İspanya, İtalya ve Yunanistan projesi desteklerken AB Komisyonu ve Almanya temkinli yaklaşmıştır. Çünkü projenin AB ve Barselona Süreci'ne alternatif olacağını düşünmüşlerdir. Bu yüzden daha çok Barselona Süreci'nin devamından yana bir tavır sergilemişlerdir (Febre, 2007: 5). Akdeniz ülkelerinden ise İsrail, Fas ve Tunus süreci desteklerken Libya, Fransa'nın hegemonya kurmak istediğini iddia ederek sürece temkinli yaklaşmıştır. Bütün bunlara rağmen, 31 Mayıs'ta yapılan toplantıda ilk olarak Akdeniz Birliği'nin sınırları çizilmiştir. 13 Temmuz 2008'de 43 ülkenin liderlerinin Paris'te toplanmasıyla "Akdeniz Birliği", "Akdeniz İçin Birlik" adını almış ve Euro-Med kurumu olarak devam etmiştir (Aktar, <http://www.acikradyo.com.tr>, 2013; Goldirova, <http://euobserver.com>, 2013). Ancak 2010 yılında yaşanan Gazze müdahalesi ve Arap Baharı süreci projesi sıkıntıya sokmuştur (Pardoand Peter, 2010: 47). Sarkozy, başlangıçta Türkiye'yi de AB tam üyeliğine alternatif olarak bu projenin içinde görmek istemiş ama Türkiye'nin olumsuz tavrı sonucunda düşüncesinden vazgeçerek projenin Türkiye'nin AB üyeliğine alternatif olmadığını söylemiştir.

Sarkozy aynı zamanda, Türkiye'yi AB yerine bu proje içinde görmek istemiştir (Ataç, 2012: 1-24; Jones, 2011: 54). Bunu da çeşitli nedenlere dayandırmıştır (Balfour and Schmid, 2008: 1; Finan, 2008: 3). Bu nedenlerin birincisi, coğrafyayla ilgilidir. Buna göre, Türkiye'nin sadece % 3'lük bir kısmı Avrupa kıtasında bulunmakta toprakların büyük çoğunluğu Asya kıtasında bulunmaktadır. Yani Sarkozy için Türkiye, Avrupalı değil Asyalıdır (Philips, 2009: 127). Bu anlamda Sarkozy, Türkiye'nin Doğu-Batı arasında bir köprü olduğunu ve bu görevini bir kenara bırakarak bir tarafa geçmesinin Türkiye'de güç kaybına neden olacağını aynı zamanda bu durumun AB'nin politikalarına da zarar vereceğini söylemekte ve Türkiye'nin tam üyeliğine karşı çıkmaktadır (Karaca, <http://www.ntvmsnbc.com>, 2013). İkinci neden olarak güçlü Avrupa düşüncesi gelmektedir. 2004 ve 2007 genişlemeleri nedeniyle demokratik açık gibi sorunlar yaşayan AB, Türkiye gibi büyük coğrafya ve 75 milyon gibi büyük ve çoğunluğu Müslüman olan nüfusa sahip bir ülkenin Birliğe tam üye olması durumunda hem karar alma mekanizmasında hem de diğer AB kurum ve yapılarında tıkanmalara yol açabilecek ve AB'nin zarar görmesine hatta yok olmasına neden olabilecektir (Lequesne, <http://www.astrid-online.it>, 2013). Yani Türkiye'nin AB'ye tam üye olması, güçlü bir ekonomiye ve oldukça fazla genç işgücüne sahip olsa bile AB aleyhine olabilecek ve AB'nin sonunu getirebilecektir. Üçüncü neden ise din, kültür

ve değerleri kapsamaktadır. Buna göre Türkiye, köklü ve zengin bir medeniyet olup oldukça önemli bir kültüre ve değerlere sahiptir. Ancak bu kültür ve değerler, Avrupa kültür ve değerleri değildir. Üstelik Müslüman bir ülke olarak yüzyıllardan beri Avrupa ve Hıristiyanlık için bir öteki olarak algılanmıştır. Bu anlamda Müslüman bir ülkenin AB'ye üye olması durumunda Avrupa kimliği, kültürü ve değerleri zarar görebilecektir (Yavuz, 2009: 228; Köylü ve Turan, 2009: 5-34).

Bu anlamda Sarkozy, Türkiye'nin gerçeği görmesi gerektiğini, tam üyeliğin olmayacağını ve bunun için mümkün olabilecek en iyi ortaklık biçiminin sağlanması gerektiğini söylemektedir (Sarkozy Tells Turkey it is not Fit for Turkey, <http://www.dawn.com>, 2013). Türkiye'yi bu nedenlerden ötürü AB içinde görmek istemeyen Sarkozy, Kıbrıs Sorunu, Kürt Sorunu ve Ermeni Sorunu gibi sorunları araç olarak kullanmakta ve Türkiye'nin AB'ye tam üyelik sürecinde karşısına ön koşul olarak sunmaktadır (Düzgeçer ve Soykök, <http://www.turkishweekly.net>, 2013). Sarkozy, bu yolun sadece "İmtiyazlı Ortaklık" seçeneği olmayabileceğini söylemekle birlikte daha iyi bir seçeneğin bulunabileceğini de ifade etmiştir (Demirtaş, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr>, 2013). Çünkü Türkiye, Batı için Doğu-Batı arasında bir köprü vazifesi görmektedir. Bu anlamda Türkiye'nin bir tarafı seçerek bu görevden ayrılması hem Türkiye'nin hem de AB'nin zararına olacaktır. Bu yüzden tam üyelik dışında farklı bir seçeneğin değerlendirilmesi iki taraf için de daha uygun olacaktır (Tunkrova, 2010: 98).

Buna karşılık Türkiye ise AB'ye tam üyelik dışında başka hiçbir şey kabul etmeyeceğini söylemektedir (Turkey and the European Union: A Tinythaw, <http://www.economist.com>, 2013). Bu yüzden Türkiye, başlangıçta Akdeniz İçin Birlik projesini AB'ye tam üyelik yerine alternatif bir yol olarak algılamış ve projeye itiraz etmiştir. Ancak daha sonra Sarkozy, bu projeyi Türkiye'nin AB'ye tam üye olması sorunundan daha önemli gördüğü için bu projenin Türkiye'nin AB üyeliğine alternatif bir yol olmadığını söylemiştir (Altınbaş, <http://www.hurriyet.com.tr>, 2013). Bu unsurlar 2006-2007 yıllarında Fransa'daki Cumhurbaşkanlığı seçimi kampanyalarında Sarkozy tarafından oldukça fazla kullanılmış ve Türkiye'nin AB'ye tam üye olmasının yerine alternatif bir yol olarak "İmtiyazlı Ortaklık" gibi bir seçenek gündeme getirilmiştir (Vaisse, <http://www.brookings.edu>, 2013; Kaya, <http://eu.bilgi.edu.tr>, 2013). Sarkozy'nin bu olumsuz bakışının nedenlerini politik ve çıkar odaklı olarak düşünmek mümkündür. Çünkü Türkiye'nin AB'ye tam üye olması durumunda büyük nüfusu yüzünden AB kurumlarında Almanya'dan sonra ikinci sırada yer alacak ve bu durum da şu an ikinci sırada bulunan Fransa'nın AB kurumlarındaki etkinliğini zedeleyeceğinden ve AB kurumlarındaki yapının ve fonların yaşayacağı değişimle AB'nin zarar

göreceğinden endişe edilmektedir (Saatçioğlu, 2013: 18; Browne and Üstün, 2009: 39). Bu yüzden Sarkozy için Türkiye'nin AB'ye tam üye olması yerine daha yakın işbirliğini içeren "İmtiyazlı Ortaklık" gibi bir seçenek daha mantıklı görünmektedir (Yeşilada, 2013: 1856).

Sarkozy, Türkiye'nin Balkanlar ve Asya ülkeleri arasında bir köprü görevi görmesinden ötürü vazgeçilmez bir ülke olduğunu ancak Türkiye'nin AB'ye tam üye olmasına da karşı olduğunu söylemiştir (Baç, 2007: 31-50). Bunun nedenine yönelik araştırmalar yapan Jack Straw da *Last Man Standing Memoirs of a Political Survivor* kitabının 18. bölümü olan *Hasta Adam Karşılık Veriyor: Avrupa ve Türkiye* de AB-Türkiye ilişkilerinin durumunu ve Sarkozy'nin neden Türkiye karşıtı olduğunu açıklanmaya çalışılmıştır. Araştırmaya göre Straw, 33 başlıktan 17'sinin engellendiğini, hiçbir adaya böyle davranılmadığını, acil sorunun Kıbrıs olduğunu ve Almanya, Fransa ve İngiltere tek ses olursa sorun kalmayacağını belirtmektedir (Straw Proposes KKTC Recognition to Resolve Turkey-EU Stalemate, <http://www.todayszaman.com>, 2013). Ayrıca Straw, Türkiye'nin AB üyelik sürecinde engellenmesinin asıl nedeninin Müslüman olmasından kaynaklandığını söylemektedir. Ona göre, Sarkozy'nin Avrupa'nın kendisine sınır çizmesi gerektiğini söylemesi, coğrafi olarak algılansa da, bu sınır Malta ve Kıbrıs'ın da AB'ye tam üyeliği düşünüldüğünde daha çok dini ve kültürel bir nitelik taşımaktadır (Çamlıbel, <http://www.hurriyetdailynews.com>, 2013).

Seçim kampanyası sırasında ve Cumhurbaşkanı olduktan sonra Sarkozy, Fransa'daki en organize olmuş lobi olan Ermeni lobisinin de desteğini almak için 12 Ekim 2006'da Fransa'da Soykırımın İnkâr Yasası'nın çıkmasını sağlamıştır. Buna göre, Ermeni Soykırımını inkâr edenler bir yıl hapis cezası ya da 45.000 Euro para cezasına çarptırılacaktır. Bu yasa Cumhurbaşkanlığı seçim kampanyalarında göçmenlere karşı olduğu bilinen UMP tarafından konmuş ve Sarkozy tarafından uygulanmıştır. Ancak Fransa Anayasa Mahkemesi tarafından yasa iptal edilmiştir (Freedman, 2009: 47).

Diğer yandan Sarkozy Fransa'da yaşayan Müslüman nüfus nedeniyle Fransa'da entegrasyonun sağlanamayacağına yönelik bir endişe de yaşamıştır. Çünkü yaklaşık 6 milyon Müslüman'ın yaşadığı Fransa'da toplumsal olarak büyük farklılıklar ve sorunlar gözlenmektedir. Sarkozy, Avrupa'da bu kadar fazla Müslüman göçmenin olmasından rahatsız olmakta ve seçim kampanyasında bu konuyu da kullanmaktadır (Akdemir, 2009: 1-26). Çünkü ona göre, Fransa'da yaşayan Müslümanlar, hem Fransa'da işsizliğin artmasına neden olmakta hem Fransa kurallarını çiğnemekte hem de kendi inançlarına göre hayat sürmektedir. Bu

durum ise Fransız toplumunda bütünleşmeye engel olmaktadır (Strom, 2008: 27-28). Bu yüzden Sarkozy, Fransa'nın iyi ve arzu edilir bir ülke olması için göçmenlerin gelmesinde bir sınırlanma getirilmesi gerektiği üzerinde durmakta ve Fransa'da yaşayan göçmenlerin de Fransız kural ve kültürüne göre yaşaması gerektiğini söylemektedir (Duncan and Tatari, 2011: 183). Bunun için Fransa'da kadınların peçeyle dolaşmasını yasaklayan Sarkozy, Fransa'da kuralların belli ve açık olduğunu, bu kuralların herkesi kapsadığını ve hiç kimse için yeni kural getiremeyeceklerini söylemektedir (Groves, 2008: 110). Bunun yanında Sarkozy, caddelere taşan ibadetler yasaklar getirmiş, okullarda türbanı yasaklamış, 21 Nisan 2011'de çıkan yasayla kadınların peçe ile dolaşmalarına engel olmuş, dolaşmaları halinde ilk olarak 130 € ceza, ikincisinde 30000 € ceza, verileceğini ve uyulmaması halinde bir yıla varan hapis cezasının uygulanacağını söylemiştir. Bütün bunları Fransa'da yaşayan insanları ülkenin yapısına ve değerlerine entegre etmek, kadın onurunu korumak ve Fransa'nın değerlerini korumak için yaptığını söylese de Fransa'da yaşayan Müslümanlar da Sarkozy'nin bu politikasından ötürü rahatsız olmuşlardır (Coulter, 2010: 1-3). Çünkü Sarkozy, radikal İslam'ın Fransa'yı tehdit ettiğini söylemiştir. Bunun yanında El-Kaide ile bağlantısı olan Fransız vatandaşı Mohammed Merah'ın Toulouse kentinde binlerce kişiyi öldürmesinin tolere edilemeyeceğini söyleyen Sarkozy, bu olaydan Müslümanları sorumlu tutarak ırkçı kesimlerin oyunu almaya çalışmıştır (Belkin, 2011: 6).

Bütün bunlar karşısında Müslümanlar ise, Sarkozy'e verdikleri mektupta Müslümanlara yönelik yapılan açıklamaları incitici ve endişe verici olarak bulmuş ve yapılan açıklama ve politikaların Fransa Cumhuriyeti'nin değerlerine de ters düştüğünü ifade etmişlerdir. Üstelik Toulouse kentinde Müslümanlar da dâhil olmak üzere farklı dinlerden Fransız vatandaşlarını hedef alan saldırıların sorumlularının Müslümanlar olarak söylenmesi de yanlış bulunmuştur. Böylesi bir durum toplumu bölme ile devam edecek ve İslam fobisini yaygınlaştırmaktadır. Seçim yarışında oy kazanabilmek için yapılan bu faaliyetlerin hepsi demokrasiye de aykırı bulunmuştur. Bu anlamda Sarkozy ile devam edecek Fransa'nın Müslümanlar için daha zor olacağı düşünülmüştür. Benzer biçimde Fransa doğumlu ve Müslüman bir kadın olan Mounia Bassnaoui Fransa'nın Avrupa'da Müslüman olarak yaşanacak en kötü yerlerden biri olduğunu ve Sarkozy'nin tekrar Cumhurbaşkanı seçilmesi halinde her şeyin daha kötü olacağını söylemiştir. Çünkü Sarkozy, göçmenleri, güvenlik sorunu, radikal İslamı sık sık kullanmakta ve Müslümanları bir tehdit olarak algılamaktadır (France Election 2012: Islam Take Centre Stage in Battle for France, 2013). Bununla birlikte Sarkozy ve Müslüman temsilciler arasında yapılan görüşmelerde Müslümanlar, kendilerine kolaylık sağlanması ve camilerin eksikliği ile ilgili talepte bulunmuşlardır (Keaton, 2006: 181).

Aslında Sarkozy, Fransa'nın laik yapısından ötürü insanların inanç ve ibadetlerini istedikleri gibi özgürce yapmalarına, Fransa'da özgürce, istedikleri gibi yaşamalarına karşı çıkmamaktadır. Zaten Fransa'da yaşayan Müslümanlar, kadınlara yüzme havuzlarında erkeklerin olmadığı zamanlarda yüzme hakkı gibi imkânların da sağlanması bu durumun göstergelerinden biri olarak görülmektedir (Bowen, 2012: 19-21). Ancak, Müslümanlar ve Hıristiyanlar arasında var olan farklılık yüzünden Fransa'da herkesi içinde barındıracak, kapsayacak bir entegrasyonun sağlanamaması ve özelde Fransa genelinde ise Avrupa'nın değerlerinin silineceğinden korkmaktadır. Çünkü özelde Müslümanlar, genelde göçmenler kendi inançlarına göre hayvanların kesilmesi, market reyollarında kendi inançlarına göre kesilmiş etlerin tüketilmesi gibi pek çok imtiyazı elde etmişlerdir. Bu durum ise Fransa'da entegrasyonun gerçekleşmesine engel olmaktadır (Göle, <http://hal.inria.fr>, 2013). Bu anlamda Sarkozy, Müslümanlara Fransa'yı sevmelerini ve kendilerini Fransız gibi hissetmelerini söylese de artık Fransa'da çok kültürlülüğün başarısızlığa uğradığını, Fransız değerlerinin yok olabileceğini söyleyerek Fransa'daki herkese Fransız değerlerini empoze etmeye çalışacağını söylemiştir (Fredette, 2011: 50). Bu anlamda Sarkozy, Müslümanların namaz kılacak yer bulunmadığında caddelere taşmaları yasaklanmıştır. Bu durum aşırı sağcı Ulusal Cephe adayı olan Marine Le Pen tarafından II. Dünya Savaşı sırasında Nazilerin işgaline benzetilmiş, Le Pen de Sarkozy gibi seçim kampanyasında İslam fobisini kullanarak oy kazanmaya çalışmıştır.

Namaz konusu dışında Fransa'da helal et, helal fast food restoranlarına ilişkin tartışmalar da başlamıştır. Bu tartışma Fransa'daki mezbahalarda helal kesim yapıldığına dair yapılan bir belgesel üzerine başlamış, Ulusal Cephe Partisi'nin Cumhurbaşkanı adayı Marine Le Pen'in, ülkenin azınlıkların kontrolüne geçtiğini ileri sürmesi ve Nicolas Sarkozy'nin de satılan etlerin kesim türüne göre marketlerde etiketlenmesi gerektiğini söylemesi üzerine büyümüştür. Fransa Müslüman Konseyi Başkanı Muhammed Musavi ise Müslümanların seçimlerde neden günah keçisi yapıldığını anlamadığını söyleyerek eleştirilerde bulunmuştur (Thompson, 2012: 160). Sosyalist aday Hollande ise, diğer adayların aksine helal ete karşı açıkça bir tutum takınmamış, önemli olan şeyin etlerin sağlıklı şartlarda hazırlanması olduğunu söyleyerek diğer adaylara nazaran daha olumlu bir davranış sergilemiştir (Loosely, 2013: 129).

Göçmen sayısının artmasıyla birlikte Fransa'da suç oranlarının artması, göçmenlerin kendi kültür ve geleneklerine göre yaşamaya devam etmeleri gibi sebeplerden dolayı entegrasyonu sağlama olasılığının düşmesinden korkan Sarkozy göçmen sayısının azaltılmasından yana olduğunu söylemiş ve özellikle Müslüman

göçmenlerin kendi yaşam tarzlarına uygun yaşamalarının bir risk olduğunu ve yerel yöneticilerin oy kaygısı yüzünden buna boyun eğebileceklerini belirtmiştir (Cody, <http://www.washingtonpost.com>, 2013; Fransızlar Türkiye'yi AB'de Görmek İstemiyor, <http://tr.sputniknews.com>, 2015). Bu risk yüzünden Sarkozy, uluslararası konjonktürü de kullanarak Libya'ya tek başına saldırı başlatırken kendi kamuoyuna, Fransa'ya daha fazla göçmen girmesinin engelleneceğini söylemiştir. Yani, göçmen sayısını azaltmak için Libya müdahalesini kullanarak kamuoyunu etkilemeye çalışmıştır. Bu yüzden Sarkozy, yeniden Cumhurbaşkanı olması durumunda Fransız kültürünün herkese dayatılacağını ve Türkiye'nin AB'nin kültürünü, değerini ve yapısını bozacağı için AB'ye asla üye olmayacağını söylemiştir (Nicolas Sarkozy: Too Many Foreigners in France, <http://www.guardian.co.uk>, 2013). Bu sayede zaten kamuoyunun % 55'inin olumsuz baktığı Türkiye'nin AB'ye tam üyeliği konusunda Fransız kamuoyunun daha fazla sempatisini kazanmıştır (Slamming the Subline Porte? Challenges in French-Turkish Relations from Chirac to Sarkozy, <http://www.brookings.edu>, 2013). Bu durum ise Fransa'daki Müslümanlar da Sarkozy'nin yeniden seçilmesi durumunda İsrail-Filistin Meselesi'nde İsrail'e daha güçlü destek verileceğinden, Müslümanlara ve Türkiye'nin AB'ye tam üyeliğine daha fazla karşı çıkılacağından endişe etmektedirler (Seibert, <http://www.thenational.ae>, 2013). Bu endişelerden ötürü, Fransa'da yaşayan Müslümanlar, 2012 seçimlerinde Sarkozy'e % 4 oranında oy vererek tepkilerini göstermişlerdir. Fransa'da çok kültürlülüğün gördüğü başarısızlığın, Türkiye'nin AB'ye tam üye olması durumunda da olabileceğinden endişe eden Sarkozy, bu durumun AB için büyük bir risk oluşturacağı belirtilmektedir (Sarkozy Makes a Move against Turkey, <http://www.economist.com>, 2013).

2007 yılından 2012 yılına kadar geçen Cumhurbaşkanlığı sürecinde Sarkozy, bu politikaları nedeniyle Müslümanların oyunu kaybetmeye başlamıştır ve 2012 Mayısında yerini Sosyalist Parti'nin adayı François Hollande'a bırakmıştır. 2012 yılı seçim kampanyasında Sarkozy'nin tersine Hollande daha ılımlı bir tavır takınmıştır. Böylece, seçimlerde Müslümanların oylarının % 93'ünü almıştır. Sarkozy ise Müslüman nüfusun oylarının sadece % 4'ünü alabilmiştir (Fed Up French Muslims Mobilize to Unseat Sarkozy, <http://www.washingtontimes.com>, 2013). Aslında Sarkozy, Müslümanlara karşıt bir tutum takınmakla birlikte, seçim kampanyası sırasında Paris'teki Grand Cami'de yaptığı konuşmada Müslümanlara inançlarınızı özgürce yaşayabileceklerini ve I. Dünya Savaşı sırasında ölen Müslüman askerlerin Fransa için öldüğünü söyleyerek oy kazanabileceğini düşünmüş ancak işe yaramamış ve Sarkozy başarısız olmuştur. Diğer yandan, Ulusal Cephe Partisi adayı Marine Le Pen de Sarkozy gibi düşünmekte ayrıca Fransa caddelerine taşan Müslüman ibadetlerini Nazi işgali dönemine benzetmekte ve helal

et ve helal fast food restoranlarına da karşı çıkmaktadır. Bunların aksine Sosyalist aday Hollande ise İslam'ın önemli bir din olduğundan bahsederek Sarkozy ve Le Pen'e oranla İslam'a karşı daha olumlu bir tavır takınmıştır. (Sarkozy's anti-Muslim Campaign Will Back fire at Polls: Analyst, <http://www.presse.com>, 2013).

Bunun yanında Hollande, seçim kampanyası sırasında Sarkozy'den farklı olarak göçmenlerin dinlerine bakarak ayrımcılık yapılamayacağını söylemiştir. Cumhurbaşkanı olduğu takdirde, Fransa askerlerinin yıl sonuna kadar Afganistan'dan çekilmesinden yana bir tavır sergilemiştir. Ayrıca, laikliğin korunacağını, din ve görüşlere eşit durulacak ayrımcılık yapılmayacağını söyleyen Hollande, buna karşılık okullarda başörtüsü yasağının olacağını da söylemiştir. Ancak, Sarkozy'i her olumsuz durumda "Müslüman" kelimesini kullandığı için eleştirmiştir (Sarkozy's Debate Targets Muslims, <http://www.guardian.co.uk>, 2013). İrkçilerin bu durumdan memnun olduğunu gören Sarkozy, 2012 seçim kampanyasında da bu unsuru oy kazanmak için kullanmıştır. Fransa'da en organize olmuş lobi olan Ermeni lobisinin oyunu almak için Sarkozy, Soykırımı İnkâr Yasası'nı tekrar parlamentoya taşımış ve yasa Millet Meclisi ve Senato'da onaylanmıştır. Ancak yasa, Anayasa Mahkemesi'nden geri dönmüştür.

Sonuç Yerine: Hollande Sarkozy'den Farklı Mı?

Sarkozy, Chirac döneminde bile Müslüman ve Türkiye karşıtı tavrıyla Fransa'daki ırkçıların sempatisini kazanmış, George Bush'un başlattığı "Haçlı Seferleri"nin Avrupa'daki en güçlü destekçilerinden biri olmuş ve bu sayede 2007 seçimlerinde Fransa'nın Cumhurbaşkanı olmuştur. 2008'de Obama ABD Başkanı olduktan sonra Alman lider Angela Merkel ile birlikte yabancılara karşı Avrupalılık kimliği ve Avrupa değerlerini savunmuştur.

Bununla birlikte Sarkozy, 2007 seçim kampanyasında olduğu gibi 2012 seçim kampanyasında da Türkiye'yi kullanarak AB'ye tam üye olmasına karşı çıkmış ve tam üyelik yerine alternatif olarak "İmtiyazlı Ortaklık" gibi bir seçenek ortaya atmıştır. Çünkü Sarkozy, öncelikle Türk topraklarının % 98'inin Avrupa kıtası dışında olduğunu, tam üyeliği durumunda Türkiye'nin AB üyeleri arasında en yüksek nüfus oranına sahip ülke olacağını ve Fransa'nın gücünü kaybedeceği ve AB'ye İslam kültürünün girmesinin Avrupa'da yapılmaya çalışılan entegrasyon sürecine zarar vereceği gibi sebeplerle Türkiye'yi AB müzakere masasından kaldırmaya çalışmıştır. Türkiye ise buna karşılık olarak fişi çeken ülkenin kendileri olmayacağını söylemektedir. Ancak ne kadar dayanacağı merak konusudur. Diğer

yandan Sarkozy, Fransa’da yaşayan Müslüman göçmenlerin entegrasyon konusundaki sorunları yüzünden Fransa’da tam anlamıyla bir düzenin sağlanamadığını söyleyerek benzer bir durumun Türkiye’nin AB’ye tam üye olması durumunda AB’de de yaşanmasından ve AB’nin zarar görmesinden endişe etmektedir (Hellyer, 2009: 71). Bununla birlikte, Fransa’da Türkiye’nin AB’ye tam üyeliğine olan karşıtlık, AB’nin yaşadığı sorunlardan da kaynaklanmaktadır. AB’nin 2004 ve sonrasında üye olan ülkelerin mevcut üye ülkelerin ortalamalarının oldukça gerisinde olmaları iktisadi anlamda AB’yi zor durumda bırakmıştır. Bu durum da AB’de genişleme konusunda isteksizlik yaratmıştır. AB’nin yaşadığı bu genişleme yorgunluğu nedeniyle nüfusu fazla olan Türkiye’ye karşı antipatik bir bakış oluşmaya başlamış ve Türkiye’nin genişleme kapsamında olması istenmemiştir (Akçay, 2015: 71). Bunun yanında 2008 yılında devam eden küresel ekonomik krizin AB’de yarattığı olumsuz sonuçlar da AB’nin genişleme konusunda isteksizliğini artırmıştır. AB’de pekçok alanda etkisi gösteren ekonomik kriz, AB’yi daha çok istihdam alanında etkilemiştir. Avrupa Komisyonu’nun 2011 yılında yayınladığı *Avrupalılarla Ekonomik Kriz Raporu* krizin en fazla istihdam alanını etkilediğini göstermektedir. AB’de ekonomik kriz öncesinde de işsizlik sorunu olduğu düşünüldüğünde, Türkiye gibi genç işgücü fazla olan bir ülkenin AB’ye tam üye olması durumunda işsizliğin daha da fazla artmasından ve AB’nin zarar görmesinden endişe edilmektedir (<http://www.globalresearch.ca>, 2015). Dolayısıyla Fransa, hem kendi içinde yaşadığı sorunlar, hem Türkiye’nin durumu hem de AB’nin kendisinden kaynaklanan yapısal sorunlar nedeniyle Türkiye’nin AB’ye tam üye olmasına sıcak bakmamaktadır.

15 Mayıs 2012’de Fransa’nın François Hollande Fransa’nın 24. Cumhurbaşkanı olmuştur. Hollande’ın seçim kampanyasında ileri sürdüğü BM Güvenlik Konseyi üyeliğinin diğer üyelere de açık olması, Güney Akdeniz ülkeleriyle ekonomik, demokratik ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi, 1915 Olayları’na karşı bakış açısı, Afganistan’dan Fransız askerlerinin çekileceği vaatleri Sarkozy’nin vaatlerinden farklı değildir. Buna karşın Hollande, olaylar karşısında Sarkozy’e göre biraz daha yumuşak tavır takınmıştır. Hollande’ın bu sakin ve ılımlı tavrı iç politikada Müslüman göçmenlerin oyunu kazanmak için geliştirilen bir politikadan başka bir şey değildir. Sarkozy’den farklı olarak Hollande, 2012 bitmeden Fransız askerlerinin Afganistan’dan çekileceğini açıklayarak Sarkozy’nin 2013 yılı için planladığı süreci bir yıl öne almıştır. Fransa’daki bütçe açığının 2016’ya kadar halledileceğini ileri süren Sarkozy’nin aksine Hollande, sorunu daha uzun vadede çözmeyi amaçlamıştır. İsrail ile ilişkilerini geliştirmeye çalışan Sarkozy’nin aksine İsrail-Filistin çatışmasında, Filistinlerden yana tavır alarak onları destekleyeceğini söylemiştir. Bununla birlikte Akdeniz’in güneyini saran şok konusunda ve

NATO'nun askeri kanadına dâhil olma konusunda ise net bir açıklama ve faaliyette bulunmamıştır. Kriz konusunda bütçe disiplini anlaşmasının yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini söyleyen Hollande, AB'nin sağlam bir ekonomik büyüme gerçekleştirmeden krizden çıkamayacağını savunmuştur. Bu yüzden öncelikli olarak AB'de ekonomik büyümeyi sağlayacak faaliyetlerde bulunulması gerektiği üzerinden durulmuştur.

Bununla birlikte, Türk kamuoyu ve siyasilerinde Hollande'ın Cumhurbaşkanı olmasıyla birlikte Türkiye-AB ilişkilerinde yeniden canlanma olabileceği algısı yerleşmiştir. Çünkü Türkiye, Hollande ile birlikte Türkiye-AB ilişkilerinin ivme kazanacağını düşünmüştür. Özellikle Cumhurbaşkanlığından sonra Hollande'ın 22. fasıl olan *Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Koordinasyonu* başlığını açacağını duyurması ilişkilerin canlanabileceğine yönelik ortaya çıkan algıyı kuvvetlendirmiştir. Ayrıca 27-28 Ocak 2014'te Hollande'ın Türkiye'yi ziyaret etmiş olması ve ikili ilişkileri canlandırma isteklisi bir tavır takınması ilişkilerin düzeleceği umidini yükseltmiş olsa da, Türkiye'nin AB üyeliği ile ilgili olarak Hollande, Sarkozy kadar sert ve net olmasa da, ondan farksız değildir (Hollande'ın Ziyareti Herkesi Memnun Etti Mi?, <http://www.dispolitika.org.tr>, 2015). Sarkozy her platformda Türk ve Müslüman karşıtlığını dile getirirken, Türkiye'nin de AB' tam üye olmasına net bir şekilde karşı çıkmıştır. Buna karşın Hollande ise Türkiye'nin AB üyeliğine doğrudan karşı çıkmamakla birlikte AB'nin kurumsal yapısını, Fransız kamuoyundaki Türk ve Müslüman karşıtlığını düşünerek Türkiye'ye tam üyelik konusunda tam destek vermemekte, Chirac ile başlayan Sarkozy ile devam eden bu karşıtlığı sürdürmektedir (Darnis, 2012: 6-7). Öyle ki, AB'nin herkesin girebileceği bir değirmen olmadığını söyleyen Hollande, Türkiye'nin AB'ye üye olamayacağını söylemiştir. (Karluk, <http://www.turkishnews.com>, 2015) Diğer yandan, 1915 Olayları'nı Soykırım olarak nitelendiren Hollande, Almanya'nın II. Dünya Savaşı sırasında Yahudilere yaptığı soykırımı kabul ettikleri gibi Türkiye'nin de 1915 Olayları'nı kabul etmesi gerektiğini, bu konunun Türkiye'nin AB üyeliği için bir ön koşul olarak getirileceğini ifade etmiştir.

Kıbrıs konusunun ve dünyada var olan ve 11 Eylül 2001 olaylarından sonra daha çok artan Anti-İslam algısının Türkiye'nin AB'ye tam üyeliğinin önünde önemli engeller olduğunu da belirtmiştir. Bunun yanında, Türkiye'nin AB'ye tam üye olması durumunda uygulamak zorunda olduğu yüzlerce kural nedeniyle ülke egemenliklerinin sorgulanır hale geleceğini ve Türkiye'nin AB üyeliğinden çıkmak isteyeceği de ifade edilmiştir. Genel olarak Hollande, Türkiye'nin AB'ye tam üyeliğine Sarkozy gibi doğrudan karşı olmasa da, seçim kampanyalarında dahi Türkiye'nin üyeliğe hazır olmadığını söylemekle yetinmiştir. Buna karşın, Bu

anlamda, Hollande'ın seçim kampanyası sırasında Türkiye'ye ilişkin görüşleri de düşünüldüğünde, Türkiye'nin AB ile ilişkilerinin ivme kazanacağı çok da gerçekçi gözükmemektedir. Bütün bunların sebepleri ise Türkiye'nin nüfus olarak büyüklüğü, kimlik ve dini açıdan farklı bir ülke olması, bu farklılığın bazı AB üyesi ülkelerde neden olan entegrasyon sorunları, Fransa kamuoyunun büyük çoğunluğunun Türkiye'yi AB'de görmek istememesi Türkiye'nin AB'ye üye olmasıyla Avrupa'da var olan işsizliği artacağı endişesi, AB'nin genişleme yorgunluğu ve ekonomik krizin olumsuz sonuçları gibi yapısal sorunlardan dolayıdır (Avrupalılar Müslüman Türkiye'nin AB'de Yeri Yok, <http://tr.shafaqna.com>, 2015). Yani Fransa'da liderler arasında söylemler farklı olsa bile oluşturdukları dış politikaları söz konusu yapısal sorunlar nedeniyle devam etmektedir. Bu sorunlar düzelmeden ilişkilerin canlanma ihtimali de zor görünmektedir.

KAYNAKÇA

<http://www.globalresearch.ca/europes-economic-crisis-unemployment-hits-record-highs-in-spain-france/5333053>, (11.07.2013).

“AB’den Gürcistan Diplomasisi”, http://www.bbc.co.uk/turkish/news/story/2008/09/080908_sarkozy_moscow.shtml, (21.06.2013).

Ahani, Ali, (2008), “Sarkozy’s European Policy and France’s EU Presidency”, *The Iranian of International Affairs*, Vol. 21, No. 1-2.

Akçay, Ekrem Yaşar, (2015), *Türkiye-AB İlişkilerinde “İmtiyazlı Ortaklık” Meselesi*, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

Akdemir, Erhan, (2009), “11 Eylül 2001, 11 Mart 2004 ve 7 Temmuz 2005 Terörist Saldırılarından İslam’ın Avrupa’da Algılanışı”, *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, Cilt 8, No. 1.

Aktar, Cengiz, “Sarkozy ve Türkiye AB İlişkileri”, <http://www.acik-radyo.com.tr/default.aspx?mv=a&aid=18279>, (08.06.2013).

Altınbaş, Deniz, “Sarkozy Yine Türkiye İçin Formül Arayışında”, <http://www.avim.org.tr/degerlendirmetekli.php?makaleid=34>, (09.06.2013).

Ataç, Cemile Akça, (2012), “AB’nin Normatif Kapasite Sorunu, Akdeniz İçin Birlik ve Türkiye”, *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, Cilt 11, No. 1.

“Avrupalılar Müslümanların AB’de Yeri Yok”, <http://tr.shafaqna.com/off-beat/item/34688-avrupal%C4%B1lar-%E2%80%9Cm%C3%BCsl%C3%BCmant%C3%BCrkiye%E2%80%99nin-ab%E2%80%99de-yeriyok%E2%80%9D.html?tmpl=component&print=1>, (21.08.2015).

Baç, Meltem Müftüler, (2007), “Turkey’s Accession to the European Union: Does Culture and Identity Play a Role?”, *Ankara Review of European Studies*, Vol. 6, No. 2.

Balfour, Rosa and Schmid, Dorothee, “Union for the Mediterranean disunity for the EU”, *EPC Policy Brief*, February 2008.

Barysch, Katinka, “What Europeans Think About Turkey and Why”, *Centre for European Reform Essays*, http://cer-live.thomas-paterson.co.uk/sites/default/files/publications/attachments/pdf/2011/essay_turkey_barysch_25sept07-1392.pdf, (09.09.2013).

Belkin, Paul, (2011), “France: Factors Shaping Foreign Policy and Issues in US-French Relations”, *Congressional Research Service*.

Bowen, John R., (2007), *Why the French Don't Like Headscarves: Islam, the State and Public Space*, New Jersey: Princeton University Press.

Browne, Edward Moxon and Üstün, Çiğdem, (2009), “Turkey and the European Union: Divergent Discourses?”, *Romanian Journal of European Affairs*, Vol. 9, No. 3.

Chenal, Alain, (2011), “Updating the Debate on Turkey in France on the 2009 Elections’ Time”, *Programme Turquie Contemporaine*.

Cody, Edward, “Anti-Islam Sentiments Surface in Wake of Restrictions on Veils”, <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2010/05/14/AR2010051405282.html>, (20.06.2013).

Coulter, Gerry, (2010), “France: Under Sarkozy’s Xenophobic Veil”, *International Journal of Baurdrillard Studies*, Vo. 7, No. 2.

Çamlıbel, Cansu, “Straw Blames Berlin, Paris for EU Deadlock”, <http://www.hurriyetdailynews.com/straw-blames-berlin-paris-for-eu-deadlock.aspx?pageID=238&nID=15250&NewsCatID=351>, (20.06.2013).

Darnis, Jean-Pierre, (2012), “François Hollande’s Presidency: A New Era in French Foreign Policy?”, *IAI Working Papers 12*.

Dedeoğlu, Beril, “Turkey-EU: Is Sarkozy the Only Obstacle?”, <http://todayszaman.com/columnist-273136-turkey-eu-is-sarkozy-the-only-obstacle.html>, (26.06.2013).

Demirtaş, Serkan, “A French Wake Up Call on EU Dream”, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=11914459>, (09.06.2013).

Denis, Roman, “Turkey’s Bid for EU Membership and the Global Balance of Power: A Constructive-Realist Account of Turkey’s Accession Process to the EU”, <http://pi.library.yorku.ca/ojs/index.php/gjis/article/viewFile/35119/31870>, (16.09.2013).

Dimitrakopoulos, Dionyssis G., Menon, Anand and Passas, Argyris G., (2009), “France and the EU under Sarkozy: Between European Ambitions and National Objectives?”, *Modern & Contemporary France*, Vol. 17, No. 4.

Duncan, Natasha T. And Tatari, Eren, (2011), “Immigration and Muslim Immigrations: A Comparative Analysis of European States”, *European Journal of Economic and Political Studies*, Vol. 4, No. 2.

Düzgeçer, Melahat and Soykök, Jan, “French Minister Sarkozy Declares War against Turkey’s EU Membership”, <http://www.turkishweekly.net/news/38109/french-minister-sarkozy-declares-war-against-turkey-s-eu-membership.html>, (24.09.2013).

Elmas, Fatma Yılmaz, “Elections in Europe, Sarkozy-Merkel and Turkey: From Different Perspective”, <http://en.trend.az/regions/world/ocountries/1472043.html>, (06.06.2013).

“European Stability, Initiative, Issues: The French Debate on Genocide”, http://www.esiweb.org/index.php?lang=en&id=322&debate_ID=2, (17.06.2013).

Fabre, Thierry, (2007), “Nicolas Sarkozy Et La Mediterranee, Des Lignes De Failles”, *La Panse De Midi*, Vol.3, No. 22.

“France election 2012: Islam Take Centre Stage in Battle for France”, <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/france/9191923/France-election-2012-Islam-takes-centre-stage-in-battle-for-France.html>, (23.06.2013).

“Fransızlar Türkiye’yi AB’de Görmek İstemiyor”, http://tr.sputniknews.com/turkish.ruvr.ru/2014_02_03/Fransizlar-Turkiye-AB/, (22.08.2015).

“Fed Up French Muslims Mobilize to Unseat Sarkozy”, <http://www.washingtontimes.com/news/2012/apr/19/french-muslims-mobilizing-to-unseat-sarkozy/?page=all>, (22.06.2013).

Finan, Khadija Mohsen, (2008), “L’Union Pour la Mediterranee: Une Ambition Française de Reconsiderer le Sud”, *Europe Vision* 3.

Fredette, Jennifer, (2011), “Social Movements and the State’s Construction of Identity: The Case of Muslims in France”, Austin Sarat (Ed.), *Special Issue: Social Movements/Legal Possibilities*, Bingley: Emerald Group Pub.

Freedman, Jeri, (2009), *The Armenian Genocide*, New York: Rosen Publishing Group.

Goldirova, Reneta, “Turkey Angared by Sarkozy Mediterranean Union Idea”, <http://euobserver.com/news/24087>, (22.06.2013).

Göle, Nilüfer, “French Elections: What does Normal Stand for?”, http://hal.inria.fr/docs/00/73/78/80/PDF/2012_French_elections_what_does_normal_stand_for.pdf, (18.09.2013).

Groves, Bryan, (2008), “A Two Pronged Approach for France and Its Muslim: Integration and Assimilation”, *Yale Journal of International Affairs*.

Hellyer, H. A., (2009), *Muslims of Europe: The Other Europeans*, Edinburgh: Edinburgh University Press.

Herpen, Marcel H.,(2008), “Sarkozy, France and NATO: Will Sarkozy’s Raprochement to NATO Be Sustainable”, *The National Interest*, No. 95.

Herpen, Marcel, H., (2010), “The Foreign Policy of Nicolas Sarkozy: Not Principled, Opportunistic and Amateurish”, *Cicero Foundation Great Debate Paper*, No. 10/01.

“Hollande’ın Ziyareti Herkesi Memnun Etti Mi?”, http://www.dispolitik.org.tr/dosyalar/yorum_310114.html, (21.08.2015).

İdiz, Semih, “Turkey’s French Problem”, <http://www.ifri.org/?page=detail-contribution&id=6044>, (12.06.2013).

Jones, Alun, (2011), “Making Regions for EU Actions: The EU and the Mediterranean”, Luiza Bialasiewicz (ed.), *Europe in the World: EU Geopolitics and the Making of European Space*, Burlington: Ashgate.

Karaca, Kayhan, “Sarkozy’nin Hayalindeki AB’de Türkiye Yok”, <http://www.ntvmsnbc.com/id/25305305>, (05.06.2013).

Karlık, Rıdvan, “Fransa’da Yerel Seçim Sonuçları AB Üyelik Sürecinin Sonu Olabilir”, <http://www.turkishnews.com/content/2015/03/30/fransa-yerel-secim-sonuclari-ab-uyelik-surecinin-sonu-olabilir/>, (20.08.2015).

Kaya, Ayhan, “Avrupa Birliği Hakkında Merak Ettikleriniz”, <http://eu.bilgi.edu.tr/docs/yetiskinler-icin-avrupa-birligi.pdf>, (23.06.2013).

Keaton, Trica Danielle, (2006), *Muslim Girls and The Other France: Race, Identity, Politics and Social Exclusion*, Indiana: Indiana University Press.

Köylü, Mustafa ve Turan, İbrahim, (2010), “AB-Türkiye İlişkilerinde Din Faktörü: Tehdit Mi Yoksa Fırsat Mı?”, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı 29.

Lagro, Esra, (2008), “Why is President Sarkozy Actually Against Turkish Accession to the EU? : Facts and Challenges”, *Perceptions*.

Laurence, Jonathan and Vaisse, Justin, (2006), *Integrating Islam: Political and Religious Challenges in Contemporary France*, Washington: The Brookings Institution.

Lequesne, Christian, “Sarkozy Et l’Europe”, http://www.astrid-online.it/Riformade/Studi-e-ri/Archivio-23/20070714_Telos_Lequesne-1-.pdf, (11.09.2013).

Loosely, David, (2013), “Culture and the State under Sarkozy”, Gino G. Raymond (ed.), *The Sarkozy Presidency: Breaking the Mould?*, London: Palgrave Macmillan.

“Nicolas Sarkozy: Too Many Foreigners in France”, <http://www.guardian.co.uk/world/2012/mar/07/nicolas-sarkozy-too-many-foreigners>, (23.06.2013).

Örmeci, Ozan, “Son Yıllarda Türkiye-Fransa İlişkileri”, http://www.academia.edu/1374411/Ormec_i_Ozan_2012_Son_Yillarda_Turkiye-Fransa_Iliskileri_TUIC_Akademi, (10.06.2013).

Pardo, Sharon and Peters, Joel, (2010), *Uneasy Neighbors: Israel and the European Union*, Maryland: Lexington Books.

Philips, David L., (2009), *From Bullets to Ballots: Violent Muslim Movements in Transition*, New Jersey: Transaction Publisher.

Pope, Nicole, “Turkey-France: Cross Perceptions”, http://www.turkishreview.org/tr/newsDetail_getNewsById.action?sectionId=341&newsId=223025, (17.06.2013).

Saatçioğlu, Beken, (2013), “Turkey-EU Relations from the 1960 to 2012”, Belgin Akçay and Bahri Yılmaz (ed.), *Turkey’s Accession to the European Union: Political and Economic Challenges*, Maryland: Lexington Books.

“Sarkozy Makes A Move Against Turkey”, http://www.economist.com/blogs/certainideasofeuropa/2007/12/sarkozy_makes_a_move_against_t, (08.06.2013).

“Sarkozy, Muslims and the New France”, <http://muslimmatters.org/2007/05/12/sarkozy-muslims-and-the-new-france/>, (16.06.2013).

“Sarkozy Stands between Turkey, EU”, http://www.setimes.com/cocoon/setimes/xhtml/en_GB/features/setimes/features/2010/04/20/feature-02, (26.06.2013).

“Sarkozy’s anti-Muslim Campaign Will Back Fire at Polls: Analyst”, <http://www.presstv.com/detail/237467.html>, (20.06.2013).

“Sarkozy’s Debate Targets Muslims”, <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2011/apr/05/sarkozy-french-muslims-republican-values>, (22.06.2013).

“Sarkozy Tells Turkey It is not Fit for Turkey”, <http://www.dawn.com/2011/02/25/sarkozy-tells-turkey-it-is-not-fit-for-eu-membership.html>, (26.06.2013).

Seibert, Thomas, “Cables Show Sarkozy does not Want Turkey in EU”, <http://www.thenational.ae/news/world/cables-show-sarkozy-does-not-want-turkey-in-eu>, (23.06.2013).

“Slamming the Subline Porte? Challenges in French-Turkish Relations from Chirac to Sarkozy”, http://www.brookings.edu/papers/2008/0128_turkey_vaisse.aspx, (17.06.2013).

“Straw Proposes KKTC Recognition to Resolve Turkey-EU Stalemate”, <http://www.todayszaman.com/news-309201-straw-proposes-kktc-recognition-to-resolve-turkey-eu-stalemate.html>, (19.06.2013).

Strom, Adam, (2008), *What Do We Do with a Difference? France and the Debate over Headscarves in Schools*, Brookline: Facing History and Ourselves.

Tassinari, Fabrizio, (2009), *Why Europe Fears Its Neighbors?*, California: ABC CLIO.

Thompson, Wayne C., (2012), *Western Europe 2012*, Lanham: Stryker-Post Publications.

Tocci, Nathalie, (2011), *Turkey's European Future: Behind the Scenes of America's Influences on EU-Turkey Relations*, New York: New York University Press.

Turan, Aslıhan P., “Fransız Dış Politikası ve Türkiye'nin AB Üyeliği”, http://www.bilgesam.com/tr/index.php?option=com_content&view=article&id=814:fransz-d-politikas-ve-tuerkiyenin-ab-ueyelii&catid=70:ab-analizler&Itemid=134, (11.06.2013).

Tunkrova, Lucie, (2010), “The Challenge of Euroscepticism in the Accession Countries: The Good, the Bad and Shaky EU”, Lucie Tunkrova and Pavel Saradin (Ed.), *The Politics of EU Accession: Turkish Challenges and Central European Experiences*, New York: Routledge.

“Turkey and the European Union: A Tinythaw”, <http://www.economist.com/news/europe/21572244-many-turks-have-given-up-progress-towards-eu-inches-forward-tiny-thaw>, (27.06.2013).

Vaisse, Justin, “Nicolas Sarkozy at the Helm: What to Expect from the French Presidency of Euroepan Union”, <http://www.brookings.edu/research/papers/2008/06/sarkozy-vaisse>, (11.06.2013).

Yavuz, M. Hakan, (2009), *Secularism and Muslim Democracy in Turkey*, Cambridge: Cambridge University Press.

Yeşilada, Birol, (2013), *EU-Turkey Relations in the 21st Century*, New York: Routledge.